

Дружы Літаратару

Пад скарываным скептыкам агнём
І пад касымі позірацямі спабу
Парой мы пустае гомі п'ям,
Забыўшы, што мы — племя хлеббароў.

Захопіся страфою ці разком:
Ах, што за спрыт! З якім іноасем голас!
«Прад гэтым...» — ішы думае тайком,
Даўно ўстаўша Пушкін сам і Колас...

А што насё той спрыт і той іноас?
Якая ў ім карысьць для чалавека?
Пра гэта крытык, што падлівае баланс,
Напоўна і не думаў, недарэка.

А ёсьць народ. Стваральнік і мастак.
З яго рукі жаваў ўсе пегасы,
І ўхваляў ён не кідае проста так,
І ў спрытнае не першы выкрутасы.

Ен, што пракаў у будучыню след,
Выдатна знае сіду справы і слова.
Ен бача, дзе будзе пустацтв,
Дзе завязь, а дзе палова.

І ён, для ўсіх стварачы свой плён
(Запомні тв, мой дружа-літаратар!),
Не для шыкоўнага фраз
наватар ён,
А для жыццёвай велічы наватар.

Таму, каб стаць хаця б яму раўнёй,
Давай глядзець на свет яго вачамі,
І калі быць на струнах песярнёй,
Дык так,
каб струны для людзей гучалі.

Гдзе народ і нас ішы заве
У заўтрае, у высьняны год,
Дык хай жа ў нас такі агонь жыве,
Які сгарэў бы кожнага заўсёды!

Кастусь КІРЭНКА

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР.

№ 51 (1585) Пятніца, 30 чэрвеня 1961 года Цана 4 кап.

ЛЕТА — ЧАС ГАСТРОЛЕЙ

Тэатры пакінулі свае родныя месцы і паехалі на гастролях па Беларусі і за яе межы. Брэсцкі тэатр — у Львоў, купалаўцы — у Віцебск. Руска-польскі тэатр імя Горькага паказвае свае спектаклі ў Іванавічах. У Мінску за канчавою свае гастролі Маскоўскі тэатр імя Гайдара і Тэатр імя Коласа. Прывітаў у сталіцу нашай рэспублікі даўно знаёмы і жаданы гоць мічман — Растоўскі тэатр оперы.

ЛЯ ТЭЛЕФОНА ЛЬВОВА

Калы месяца знаходзіцца на гастроліх у Львове Брэсцкі драматычны тэатр імя ЛКСМБ. Мы пазванілі ў Львоў і запрасілі да тэлефона дырэктара тэатра Л. Валчыцкага. Ён перадаў:

— Спектаклі праходзяць у адным з лепшых будынкаў горада — Тэатры імя Занькаўскага. Львоўскія глядзельнікі прывітавалі нас з цікавасцю да нашых пастановак, прыходзяць у тэатр з ахвотай. Аб гэтым сведчыць тое, што савадзкіх месцаў у глядзельнай зале няма.

За час гастролі паказаны спектаклі «Брэсцкая крэпасць», «Праўда і шчасце», «Анна Карэніна», «Заводскія рабыты», «Джэні Герхард», «Анчарасова калектыўнага тэатра рабіў выязныя спектаклі. Пастаноўкі брэсцкіх майстроў сцэны прывітавалі жыхары Драгобича, Залачова, Краснагаду, Рава Рускай і іншых гарадоў і раёнаў цэнтру. Вельмі добра прайшоў шэфскі канцэрт для воінаў Са-

вейкай арміі. Для савадкі і афіцэраў былі паказаны сцэны са спектакля «Брэсцкая крэпасць» і «Крамлёўскія курэнты». Аб паспяховай выступленні Беларускага артыстаў на гэсцінай украінскай зямлі пісалі газеты «Львоўская праўда» і «Вільня Украіна».

КУПАЛАЎЦЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ З ВІЦЕБСКА

«Паўліна», «Завыты ўсімі», «Ліса і вінаграда», «Львонік на арбіце» — усё гэтыя спектаклі паказалі калектыў Дзяржаўнага акадэмічнага тэатра імя Я. Купалаўца Віцебскаму глядзельцу. Гастролі на віцебскія прайшлі паспяхова. Спектаклі тэатра прывітавалі не толькі жыхары абласнога цэнтру, але і Оршы, Багушэўска, Лёзна, Сіроціна, Полацка.

Акрамя спектакляў, калектыў тэатра наладзіў творчыя сустрэчы з глядзельцамі. Такія сустрэчы адбыліся на фабрыках «ІМ», «Сцяг індустрыялізацыі», на заводзе з'яўляюцца станкоў. Да рабочых на прадпрыемствы прыходзілі артысты Б. Платонаў, П. Малчанав, Б. Дакальская, Г. Макарава і іншыя. Яны расказалі аб тым, як стваряюцца спектаклі, падзяліліся творчымі задумамі.

У ліпені артысты Тэатра імя Я. Купалаўца зрабюць творчую спрэчку перад глядзельцамі Гродзенскай вобласці.

ДЛЯ ЮНЫХ ГЛЕДАЧОУ

«Лясная казка» — так называецца п'еса на берэзе Нёмана. У гэтым лагеры адпачываюць дзеці з розных куткоў Гродзенскай вобласці. Яны даведліся, што ў Гродна гастроліруюць Беларуска-дзяржаўны тэатр юнага глядзельца. Паспаліся просьбы, і дырэктары лагера арганізавалі паездку школьнікаў у Гродна, каб паглядзець спектакль «На граніцы». Пасля заканчэння спектакля дзеці напярсілі артыстаў прыехаць у лагер. Артысты А. Бяляў, В. Драбіншэўскі, Р. Міцкевіч, Н. Крайва, Б. Пісун і іншыя наведлі лагера. Пачалася гутарка, дзеці запыталі артыстаў пытаннямі, а потым на палыцы адбыўся сумесны канцэрт. Позна вечаром закончылася гэтая сустрэча ў лагеры.

Воіны-пагранічнікі таксама запрасілі да сябе ў госці на пагранічную заставу артыстаў тэатра. У час сустрэчы пагранічнікі цікавіліся, над чым працуе калектыў тэатра ў цяперашні час.

Палітупраўленне пагранічнага узнагародзіла вялікую групу артыстаў — удзельнікаў спектакля «На граніцы» — ганаровымі граматамі.

Цёплыя, цікавыя сустрэчы адбыліся і з калгаснікамі сельгасарцель імя Сталіна і «Расія».

За час гастролі у Гродна тэатр паказаў 43 спектаклі, наведваў мно-

гі раённыя цэнтры — Шчучын, Ліду, Бераставічы і інш. Абслужана звыш сямі тысяч школьнікаў і трыццаці тысяч дарослых глядачоў.

САРДЭЧНА ЗАПРАШАЕМ

Пасля паспяховай гастролі ў Маскве панаву свае спектаклі ў Мінску Дзяржаўны Растоўскі тэатр музычнай камедыі.

— Алошні раз мы былі ў вашым цудоўным горадзе ў 1956 годзе, — расказаў нашаму карэспандэнту гадоўны рэжысёр тэатра, заслужаны дзеясць мастацтваў Карэльская АССР Л. Вільковіч. — Гэтая гастрольная паездка ў сталіцу Савецкай Беларусі з'яўляецца для нашага тэатра знамянальнай. Сялета мы пачынаем свой трыццаці першы сезон. Растоўскі тэатр музычнай камедыі называецца тэатрам сучаснай тэмы. Творчыя намаганні ўсёго нашага калектыўна накіраваны да таго, каб ствараць паўнацэнныя спектаклі, прысвечаныя савецкай сучаснасці.

Свае гастролі ў Мінску мы пачынаем папулярнай аперэтай Ю. Мілюціна «Цырк запальвае агні».

Спектаклі «Зоркавы райс» (музыка С. Каца, тэкст М. Грына і Л. Кукосяк) наш калектыў прывітаў XXII з'езд партыі. Ён з'яўляецца савадзкім выдаткам тэатра на гістарычны павод нашай славагата сучаснасці, перамога касманauta Юрыя Гагарына. Зусім нядаўна спектакль быў паказаны ў Крамлёўскім тэатры. Зарэкамы з хваляваннем кажаем вачнікі гэтага спектакля і мінскім глядзельцам.

Тэатр трымае цесную сувязь з растоўскімі кампазітарамі і драматургамі. Вынікам такога творчага кантакту з'яўляюцца спектаклі «Траці лішні» (музыка А. Артанова, тэкст А. Гра), прысвечаныя слаўнай савецкай моладзі. З ім мы пазнаёмімі мічман.

Тэатр таксама паказвае аперэты «Палцунек Чаніты» Ю. Мілюціна, «Дзесяці на поўдні» венгерскага кампазітара В. Кемэні і спектаклі ляснічанага рэпертуару: «Сільва» І. Кальмана, «Цыганскае каханне», «Блакитная мазурка», «Фраскі» Ф. Легара і іншыя.

На пытанне карэспандэнта, якія ў тэатра творчыя планы, Л. Вільковіч адказаў:

— Зараз мы прыступаем да пастаноўкі аперэты «Севастопальскі вальс» К. Лістова. У садружнасці з растоўскімі аўтарамі рыхтуем спектаклі, прысвечаныя мадэрным прадстаўнікам рабочага класа. У партфелі тэатра аперэты «Пад чорнай маскай» Л. Лядвава, «Сто чарэй і адна дзючына» Ц. Хрвіківа, «Калі ты са мной» А. Новакава.

У час гастролі думаем абавязкова наладзіць творчыя сустрэчы з працоўнымі Мінска і Мінскай вобласці.

Сардэчна запрашаем дарагіх мічман на нашы спектаклі.

ВЫЗНЫЯ СПЕКТАКЛІ

● 11 вызных спектакляў для працоўных Беларусі наладзіў у чэрвені Беларуска-дзяржаўны тэатр оперы і балета.

Оперы «Зялёныя да Дуняе» і «Травіята» былі паказаны ў Полацку, Баравусе, Бабруйску, Чэрвені, Лідзе.

Слухачы цэпла сустралі удзельнікаў вызных спектакляў — народнага артыста БССР М. Зюва-

нава, заслужаны артыстаў рэспублікі Т. Пастуніну, Г. Ціпаў, Ул. Главава, мелодыі выканавыў А. Русанава, І. Шацікіна, С. Валодаскую, дырыжора А. Кагадзевана.

Дзяржаўны тэатр лялек БССР наведваў калгас імя Сталіна Старадарожскага раёна. У калгасным клубе была паказана камедыя «Лясун» М. Алтухова.

бе роўных на будоўлі. Разам з Іванам Леўкіным з Васілевіцкай ДРЭС прыехаў у Валыцін Гаркоўскі. Ён дзесяць год працуе мантажнікам і таксама паспяхова авалодвае складанай і цяжкай прафесіяй — зварачніцтвам «правага рука» — зварачніцтвам і першы памочнік. У гэтай жа брагодзе працуе і Іван Шікан, мантажнік з вясеннааўтагудым стажам. І ўсё ж усім ім упершыню даводзіцца мець справу са зборным жалезабетонам. І вост туп на дапамогу прыходзяць вопыт, умельства.

Пазнаёміўся я і з Мікалаем Арлоўвым — мантажнікам з дваццацігадовым стажам. Прыехаў на Бярозу з Баку. Жонка — краўшчыца. Некалькі год склала дома, дзіцё давала, потым не вытрымала — пайшла працаваць. І тут, на Бярозе, працуе краўшчыца. А дзіцё пакуль у бабудоўлі пакінулі — уладжываюцца і забарона. Разам з Арлоўвым у Бярозу прыехаў і яго вучні Віктар Мінячок і Міхал Бяляк, «марачкі». Іх завуч так таму, што Віктар і Міхал спрабавалі нічы дзядушка былі марачкі. Пасля мабільнасці прыехаў у Баку, пачалі авалодваць новай і даволі романтичнай прафесіяй — вышнім мантажом. Мікалаю Арлоўву прыйшлося да душы «марачкі», і ён ахвотна перадаваў ім свой багацтв вопыт. А калі запрасілі на работу ў толькі што створанае новае мантажнае ўпраўленне — БЭМ, захапіў разам з сабою і «марачкоў». Мікалаю Арлоўву адразаў далі кроў, а «марачкоў» напярсілі працы пачаць. Арлоўжы ўзяў на кватэру, у свой маляжы пакоўчык, і «сёрбю-марачкоў». Я бачыў, як працуюць на вышнім «марачкі». З марской хваткаю

(Захачэнне на 2-й стар.).

У СЕННЯШНІМ НУМАРЫ

● Верш К. Кірэнкі. ● Нарыс Ул. Дадзімава з будаўніцтва Бярозаўскай ДРЭС. ● Артыкул С. Грабеншчыкава аб беларускім танцавальным мастацтве. ● Нататкі аб новым тэлеспектаклі «Калі зліваюцца рэкі». ● Рэцэнзіі на першыя кнігі маладых пісьменнікаў Ул. Ляпешкіна і Л. Прокшы. ● Урывак з новай п'есы І. Козела. ● Артыкул А. Махначы «Раскажам унукам і праўнукам нашым».

ЗРАБІЛА МОЛАДЗЬ

... Сакратар камсамольскай арганізацыі калгаса «Будаўнік» Алена Зарок з раніцы вырашыла пайсці на цэнтральнай малочна-таварнай ферме. Па дарозе яна дагнала дзярку Наталю Зубарэвіч.

— Да нас? — Да вас, — адказала Алена. — Хачу пагаварыць з моладдзю на-конт чырвоных куткоў.

— Гэта добра. Людзі ў нас ад зары да зары на ферме, а што для іх робіцца, як яны адпачываюць? Ты, Алена, больш у школе знаходзілася і не ведаеш па-спраўданаму нашых клопатаў. А мы ж не толькі працаваць, павесціцца хочам, — гарача гаворыць Зубарэвіч.

— Яно так, ды толькі навошта мы ад кагосьці будзем чакаць той вясёласці. Ты вост, Наталля, чырвоны вымпе маеш — перадавая дзярка, камсамолка. Чаму ж табе самой не ўзяцца разам з іншымі за гэтую справу? Культурны адпачынак у многім ад нас саміх залежыць. Трэба толькі набыць ініцыятыву праўдліва.

Алену Зарок выбралі камсамольскім вожакам цягачка. Яна ведала, каб безаказна ставілася работнікі аддзела культуры да сваёй абавязкова. Кінафільмы ў калгасе прывозіліся рэдка, ды і якасць паказу надзвычай дрэнная. Што датычыць жыл'я, дык яны амаль ніколі не мелі паглядзець карціну. Колькі разоў аб гэтым гаварылася ў аддзеле культуры, але ўсё дарэмна.

Прапанова аб тым, што сама моладзь арганізуе работу ў чырвоных кутках, спадабалася многім. На фермах і раней былі пакоі, якія прызначаліся для «культурна-масавых мерапрыемстваў». Але ўся бяда ў тым, што пакоі гэтыя часцей луставалі, а калі і праводзілася ў іх што-небудзь, то рэдка і нешчыка.

Пачалі камсамольцы з таго, што прывялі чырвоныя куткі ў парадка. Па трынагу выразі ўчотчыцы Марыі Зубарэвіч, у іх уладжывалі стурмень свежага жыцця. Памышлілі пабавілі, на вокнах павесілі фіранкі, на сценах павесілі плакаты аб перадавых жыл'ягудоўлі, лозунгі, сацыялістычныя абавязальнасці дзяржа. Актыўна склаў бібліятэка сельгаснапрадчай, навукова-папулярнай і мастацкай літаратуры. Для жыл'ягудоўлі набылі некалькі комплектаў шахмат і шашак.

Але абсталяваць і стварыць утульнасць у чырвоных кутках — гэта яшчэ далёка не ўсё. Трэба арганізаваць чытку цікавых кніжак, тэматычныя гутаркі, наладзіць абмен вопытам перадавоў, мастацкую самадзейнасць. І мела рацыю Марыя Зубарэвіч. Мо-

— Крыху спазнілася, — вівата сказала Вольга Карпінца, што толькі зайшла ў пакой. — Краўшчыца дзень цялячак прывяла. — Яна села на лаўку, а Наталля прадаўжала чытку. Стухалі дзяркі, пастухі, плячкіны, падвозчыкі кармоў расказ Аляксей Талстога «Рускі характар» і захаляўся багачым душы рускага чалавека.

— А дзяркі падзем паўлаемся ў парк (на ферме закладзены парк), — прапанавала Марыя Зубарэвіч. — Там пачнем рэзюльцыю. Хутка паязем да вясельяў вясельяў перадавоў вопыт і будзем выступаць там з канцэрта.

І доўга яшчэ вечарам над палескай зямлёй лунала дружная вясёлая песня.

В. БЫЧОК.
Льобанскі раён.

Беларускі дзяржаўны тэатр імя Якуба Коласа, які знаходзіцца на гастроліх у Мінску, сустракаецца з сельскімі глядзельцамі Мінскай вобласці. Выязныя спектаклі адбыліся ў Рудзенску, Плешчаніцах, Нясвіжы, Маладзечна. Жыхарам раённых цэнтру і калгаснікаў навакольных вёсак былі паказаны спектаклі «Васелле Крачынскага», «Заводскія рабыты», «Родная маці».

Днямі спектакль «Сержант міліцыі» наведлі рабочыя мінскіх заводаў. Многім з іх захацелася сустрэцца з удзельнікамі спектакля, і яны прыйшлі за кулісы.

На здымку — артысты Тэатра імя Якуба Коласа А. Трус, Г. Маркіна і Ф. Шмакаў сярод моладзі Мінскага радыёзавода.

Фота Ул. Крука.

КАЛІ я пачуў пра тое, што першы блок Бярозаўскай ДРЭС будзе закончаны да Кастрычніцкіх свят, дык, шчыра кажучы, спачатку падумаў: нешта набытана. Ші то Баброў — пачатковы будоўлі вывалаецца, ші то недачуў. Было гэта ў лютым. У Бялазёрску — новым рабочым гарадку будаўнікоў самай магутнай у рэспубліцы Бярозаўскай ДРЭС — праходзіў рэспубліканскі сход партыйна-гаспадарчага актыву. З Мінска, Брэста, Шацілак і іншых гарадоў Беларусі сюды прыехалі прадстаўнікі ўсіх, як кажуць, «служб», што прымаюць удзел у будаўніцтве Бярозаўскай ДРЭС. І вост на гэтым актыве я ўпершыню пачуў тую радасна-нечаканую навіну, Уладзімір Мікалаевіч Баброў і я пачаў сваю прамоў:

тэрміны рэкардна кароткі, ды і наогул... цяжка ўявіць... — Вост, вост... — падахпаў Міхала. — Шыжка ўявіць. Разумею, мы прывыклі да звычайнага металу будоўлі, да раштаванняў, мідэяў, шчыла. А тут аніякі раштаванняў — апроч ізыначных, аніякі муляраў. Да і само слова «будавальнік» набыло новае значэнне: Бярозаўская ДРЭС не будучасці — я маю на ўвазе шырокае разуменне гэтага слова, а збіраецца. Памятаю, мы пачалі капаць катлаван і раптам «закансервавалі» будоўлю?

— Так, было такое. Колькі тады было ўсялякіх прамоў!.. Мы спынілі работы на раз-

А МЫ МАНТАЖНІКІ-ВЫШЫННІКІ...

мысловай пляцоўцы, бо быў адхілены стары праект і прыняты новы: будаваць усю ДРЭС са зборнага жалезабетону. Здавалася б, столкі зроблена і раптам — пачынаюцца спачатку. І вост вам вынік — зладзіць першы блок намога хутчэй, чым планавалася па старому праекту. Ну, а пра эканомію ўжо гаварыць не прыходзіцца: мільёны складае. Будавальнікі са зборнага жалезабетону — вельмі прагрэсіўны

Леўкіна найбольш зручная прыёмна тэклажу (магутная ферма ляжыла на дзвюх платформах, не так проста было падняць яе на вялікую вышыню); бачыў, якой радаснасцю сьвяціліся іх твары, калі пачалі традыцыйнай радасна-узнёслай каманды «віра» ферма ўся жа адарвалася ад платформы і, кіруючы вопытнай рукой краўшчыка Віктара Грыневіча, паволі паднялася ўгору, а потым лягла на вяршыню каркаса; бачыў, як горда крочылі дахаты пераможцы-мантажнікі — так лідуюць забойчыкі пасля рэкорднай выдаткаў вугалю на-гара. Я ўпершыню ў жыцці бачыў незвычайную, поўную аллага і прыгажосці працу вярхолаўца, а пазней, калі пазнаёміўся з гэтымі дужымі, крыху фармістымі на работе хлопцамі, быў прыемна здзіўлены і ўзрадаваны іх выключнай сціпласцю і нават сарамлівацю. І тады я канчаткова пераканаўся — ніякія сціпласці тэрміны не з'яўляюцца рэкорднымі для гэтых хлопцаў: яны здзіўляюць і ўзрадоўваюць нас не адным яшчэ рэкордам! Хто ж яны, мантажнікі-вышыннікі, якім належыць сёння першыя слова на Бярозаўскай ДРЭС?

На будоўлі створаны два мантажныя участкі. Ужо сам гэты факт сведчыць аб вялікім размаху работ. Мантажніцкі каркас дзяржаўнага тэатра мантажнікам з толькі што арганізаванага тэатра «Белэнергмантаж», ші як іх завуч на будоўлі, б'юмаўці. Таксама вельмі радасны факт — стварэнне Беларускага мантажнага ўпраўлення адкрытае волькія

метад. Праўда, як у кожнай новай справе — шмат цяжкасцей, шмат пошукаў. Тут самае галоўнае — бесперабойнае забеспячэнне будоўлі зборным жалезабетонам і ўзорная работа мантажнікам. Мы спадзімся, што затрымаем са зборным жалезабетонам не будзе. Ну, а мантажнікі едуць да нас надзвычай вопытны, славуцтва на ўсю краіну. Вост адкуль ідзе наша абавязальнасць. Вельмі радасна абавязальнасць, і, безумоўна, яно будзе выканана.

Незабывае я зноў прыехаў на будоўлю і быў уражаны зробленай. Яшчэ далёк на фоне блакітнага неба побач з высачаным краем выразна акрэсліваўся першы абрыс каркаса галоўнага корпусу. Праўда, уся электрастанцыя, паводле тральных слоў начальніка мантажнага участка Цімразева, «яшчэ ляжала на зямлі» (на прамысловай пляцоўцы — мноства др-

На тэрыторыі Брэсцкай крэпасці ў дзень святкавання 20-годдзя з часу абароны быў закладзены Парк герояў. Кожны з удзельнікаў геральдычнай абароны, якія прыступілі на ўраччэскасць, пасадзіў тут сваё дрэва. У далейшым гэтыя стале традыцыяй. Кожны з абаронцаў крэпасці, які ўпершыню прыедзе сюды, пасадзіць у парк сваё дрэва.

Фота У. Мезіна і В. Германа.
Фотарэпартаж БЕЛТА.

ДУБЫ, КРЫНИЦЫ, РОСЫ І СТАРЫЯ ІСЦІНЫ

Іван КОЗЕЛ

Над хваламі Серабранкі

Крыніцкія росы, празрыстыя крыніцы, што не хочучь скарыцца марозу, дубы, што смела прагнуць падуху за ветрам, салаліныя гаі, — як усё гэта надуквае чытачам пазіцыі, крытыкам і нават цярплым літасувольствам. Апошнія дык так і пішуць сваім карэспандэнтам: «Вашы вершы на дубах і лініях, бранзі, росы і крыніцы, на вядзі жаль, маюць характэрны прысуд: яны пышна разрастаюцца на старонках часопісаў і цэлых зборнікаў. І што за буда катараму паэту, што мала ў гэтых рэчах і крыніцах «жывацарнай вільгаці», а многа самай звычайнай вады!

Значыць, мала толькі накладваць на гэтыя вершы крытычнае «света» і неспрыяльна адмахвацца ад іх стэрэатыпнай фразы пра няновыя тэмы. Зусім новых тэм не так ужо і багата. Але спраўдзім пазі і старую тэму ўмець зрабіць новай, на звычайную рэч паглядзець вокам «свежым» і не затуманеным смуглою эгіпцянства. Пра дубы, крыніцы і сасонкі хораша і маляўніча, апаэтычныя многія паэты, напісаў некалі Якуб Колас. Але ж яго адкрыццям ніхто не папракнуў тых паэстаў, якія ў час ваіны паглядзелі на той жа самы дуб і перымы забавлялі, што жалуды яго, скажам, падобныя на патроны, што сасновыя шышка нагадвае гранату. Значыцца, можна пісаць пра старое, уся складанасць у тым, як пісаць, як не паўтарыць напісанне другімі, як застацца верным духу часу, у які жывеш.

Вось пра гэта, пра свой погляд на тэму, пра сваё бачанне іх і трыба стражыць і часцей гаварыць намай крытыцы. З таго пункту гледжання і хочацца прапачаць старонкі першага зборніка Ул. Ляпешкіна «Ранішнія росы».

Першая кніжка паэты можа быць і больш і менш удалай. Усё залежыць ад таго, як хутка фармуецца талент аўтара, з якой змацаванасцю вядомай успрымае ён наваколнае жыццё. Аднак нейкі характэрны рысы адтарскага почырку, чалавечай і мастацкай яго арыгінальнасці павінен непавольна праявіцца ў ёй. У першым зборніку Ул. Ляпешкіна няшмат такога, па чым чытач беспамылкова адразу бачыць яго ад іншых паэстаў.

Вось вам спачатку верш пра яліну, які так і называецца «Яліна ў масквалі». Прыяждзем яго поўнацю, ён якраз невялікі:

Лясную партызан стаянку
Ватры сцягамі зямлі,
Стая адна, як партызанка,
Яліна ў шэрым шынялі.

Яна за ўзгорачкам прысела,
Нібыта ў шэрым шынялі.
Ей на шыбель зіма надзела
Бялюткі снежны масквалі.

НА СВАЮ ДАРОГУ

Лепшыя творы, якіх, на жаль, не так многа ў першай кнізе малядога пісьменніка Леаніда Прокша «Крыніца прыгажосці», падкупляюць сваёй шыраасцю, любоўцю да чалавеча — нашчага сучасніка.

Есць у зборніку творы, якія ўсхваляюць чытача сваёй мужнай праўдай, напамінакам аб жадлай мінулай вайне («Кветка»; парадуюць аптызмам і яркім успрыманнем жыцця («Прыгожы дзючына» і «Анэля»); развяселяць непадобным гумарам («Наваселле»); ладуць адчуць гонар і радасць за людзей, якія і ў барацьбе з ворагам і на працоўным фронце змагаюцца за тое, каб былі на зямлі мір і шчасце («Хлопец з Каменнай»).

Найбольш блізка Л. Прокшу сучасная тэма, тое, што хваляе чалавеча нарок дзён.

Есць у кнізе творы, калі можна так сказаць, роўныя, гладкія, правільныя, але не эмацыянальныя. Гэта тыя, якія аўтар пісаў за задаткам прымудранай схеме. Схематычнасць і пазбылі многа старонкі кнігі арыгінальнасці.

Вось апавяданне «Першая падука». Атрымаўшы першы ў сваім жыцці заробак, нядаўні студэнт Бушчык рашае ўсе грошы аддасці маці. Але тут пісьменнік пуская Паўла праз выпрабаванні перад рознымі спакусамі. І адразу ж герой на вачах чытача пачынае губляць свае душышныя вартасці. Спачатку ён рашае купіць сабе толькі пацітонкі Чалава, потым яго прываблівае галішук, затым прыгожыя сарочка і нарэшце, яму захачалася мець самацеліку. Прыкніўшы, колькі ўсё гэта каштуе, ён рашае паслаць маці пятаю частку грошай. Сумленне не мучыла яго... Але ж, павада аўтара, такое паказанне чытачам не гожа. Таму аўтар доўжыць, «кінематаграфічным» прыёмам ставіць свайго героя ў

Леанід Прокша. «Істочник красоты». Белдзяржвыдавства. Мінск, 1960.

ВЕЧАР, ПРЫСВЕЧАНЫ Я. КУПАЛУ

У калгасе імя Дзержынскага Слонімскага раёна ўвайшоў у традыцыйнае правядзенне вечаў, прысвечаных любімым пісьнярам Я. Купалу. Нядаўна ў калгасе адбыўся збор сабраліся голасна і вачам прысвечаны 79-годоваму вечаў дзяржынца Я. Купала, адкрыў загадкавыя біяграфічныя імя Я. Купала А. Жыткіч. Доклад ад жыцця і творчасці Я. Купала зрабіў наставнік беларускай мовы і літаратуры Н. Дабрыня. С. Савіч і іншыя

Насцеражылася яліна,
Лес азірнуць гаўці.
На шлях прасунула галіны,
На іх іліны — як штыкі.

Уршыце рэшт, можа дараваць аўтару некаторыя недакладнасці ў гэтым вершы: і тое, што яліна чамусці стаяць адна, між тым як ніжэй аўтар піша, што навокал лесу і нядаўно інверсію ў самым пачатку першай строфы. Звярніце ўвагу на галоўнае: і гэты шыбель і масквалі, і транцы, і штыкі — ці не перапыты гэтыя, пры якіх гаварыцца ў самым пачатку артыкула? Ці не забудлены імі добрыя намеры аўтара, які і па сутнасці добрая задума?

А вось зусім не новая песня і пра крыніцу:
Зіма сінгоў шпурляе жмені,
Суметы беляныя.
Але крыніцы струмені
Скаваць ільдамі не змгла.

Відаць, ніхто і не асіліў Крыніцу, што бжыць да рэкі! Прыпаўшч к ёй, жывыя сілы
Бярэ з вадою чалавек.
(«Крыніца».)

І не навейшая песня пра дуб (квін) і рабину (палахліваю асіну) і г. д.

Пад хатню тонкая рабіна
Да кляны хіліць гнуткі стан.
Сваю сястру ён дужай кронай
Прыкрыў ад ветру і вады.
Нібы дзючыну парасонам
З любюю хлопеч малады.

Ці не даволі прыкладат? Дзеця паўтары каршыні трыба толькі даць, што ёсць у зборніку і верш пра ручай — «Жывая вада», заключная строфа якога:

Прадуў кажа тая
Прываюга дзюця,
Што вада — жывая,
Што жывіць яна, —

літаральна паўтарае думку заключнай строфы верша «Крыніца», прыведзены вышэй. Есць верш «Расішка», у якім кропелька, «эгіпцянства травінука, жакія дзючыны: «Лепш блішчаш расішкай, чым хістацца і не ззяць ніколі».

Верш нічога не варты без думкі — сотні разоў пішуць і паўтараюць у артыкулах і рэцэнзіях, у размовах пра паэзію. Але якая думка патрэбна вершу? Хіба тая куртатая, слабасціна, якая ўсяляк прыстаюваецца паэтамі да канцоўкі верша, вымучаецца, шыноўка абгрываецца? Паэты часта зьяць забываюць, што само лірычнае перажыванне, яго рух, яго эмацыянальнае вернісць і дакладнасць ёсць ужо думка, ёсць ужо абраз — не абаяноўка зракань, латынскі няжы будзе нават змацаванасцю. А часта ж бывае, што, гаворачы пра ўсё верш у цэлым, мы зводзім разуменне вобраза да нейкай больш-менш удалай дэталі, а думку шукаем толькі

М. СТРАЛЬЦОУ.

у канцоўкі верша. Лёгка расклісці верш на такія вобразы (дэталі), лёгка шукаць думку ў канцоўкі верша, але не лёгка расклавацца і сам паэт і чытач за такое разуменне паэзіі. Чытаець, напрыклад, у зборніку Ул. Ляпешкіна верш «Наказ конікам пра тое, як паранены баян памірае ў стэпу па шыбах Дона і просіць сабраць пасадзіць палескія дубкі на яго магіле. І востр:

Наказ яны забейнілі друга
свайго,
Вярнуўшыся з бою далому,
Гамоніш лясок над магілай яго
І ў стэпу ля шыбах Дона.

«Ну і што ж?» — можа запытацца чытач. «Кі што?» — абурэнна паэт, які так старанна «паўдвоіць» канцоўку верша, — хіба не ясна, што шумяць лясы «і ў стэпу ля Дона», не ў адной толькі Беларусі? А чытаць усё ж не ясна, што хацелі дадасці ў гэтым вершы аўтар: расказаць пра смерць маладога баяна ці аспець добраю справу азелчэння стэпу?

Увогуле добры верш «Баравік», напісаны малаўніча і сісця, напісаны ўсё той жа штучнай канцоўкай: баравік, які прывабівае зямлі да сябе, увесць «у арышчаныя ланіны росы», нібыта ў кропельках поту быў. І нічога ж не трапіла сюды вядомай куляшюўскай знаходкай з верша пра колас, які спявае за дзень, ганяючы па сцябіліцы сокі?

Паэзія пачынае прывабіваць у вершах Ул. Ляпешкіна там, дзе ён крапаецца фактаў, з'яў, бліжэй яму, умутрана вынашчаш. Удаець аўтару верш «Маё юнацтва», пачытаў яго энергічна і адразу навязвае чытачу лад успрыняцця каршыні:

Рака, блукаючы па свеце,
Ваду не бергла, відаль:
Лі калады ў брод забеглі дзюці —
Усім па кастыкі вады.

Гульні высковых хлапцуюч, успрыняцця пра ўласнае дзючыства і ўзаемніе, якое паскорыла вайна — перададзены натуральна і жыва. Добрыя строфы ёсць у «Церабры», напісаным пра родную вёску паэты. Шчырым чалавечым пацужчым саргэты верш «Сакратар», хоць і ў ім аўтар збіваецца на не новыя патэтычныя хадзі. Пацужчым саргэткам водгук на нядаўні лёс блізкага чалавек крапаюць радкі верша «Ізноў асены туманы».

Вось, бадыні, і ўсё, што запамінацца чытачу пасля знаёмства з «Ранішнімі росамі» Ул. Ляпешкіна. Для цэлага зборніка гэта нялёгка перавага аказалася не зусім удамай. Але ўспомнім сказанае ў самым пачатку артыкула: «Лепш блішчаш расішкай, чым хістацца і не ззяць ніколі». Паэты часта зьяць забываюць, што само лірычнае перажыванне, яго рух, яго эмацыянальнае вернісць і дакладнасць ёсць ужо думка, ёсць ужо абраз — не абаяноўка зракань, латынскі няжы будзе нават змацаванасцю. А часта ж бывае, што, гаворачы пра ўсё верш у цэлым, мы зводзім разуменне вобраза да нейкай больш-менш удалай дэталі, а думку шукаем толькі

М. СТРАЛЬЦОУ.

Дзея новай п'есы Івана Козела «Над хваламі Серабранкі» («У нас у Канчанах) адбываецца ў калгасе, у адным з захадніх раёнаў рэспублікі. Герой п'есы — сельская настаўніца Ядзя, Фёдар — яе муж, калгасны бухгалтар, Жыліцкая — маці Фёдара, цяляніца Жэня Шыдоўскага, шэфір Васіль, Сіпенка — сакратар камсамольскай арганізацыі, каваль Ціхонь, яго жонка Зося і іншы.

Ядзя трапіла ў сям'ю Фёдара, дзе панавала атмасфера нажывы і сквалінасі. Маці і Фёдар прымушаны Ядзю працаваць у іх гаспадарцы як парабчанку. Яна не вытрымае такога жыцця, парывае з Фёдарам і ідзе да Сіпенкі, які даю кахае яе.

У той жа час зусім на іншых маральных аснове ладзіцца ў Васіля і Жэні новае сумеснае жыццё.

П'еса «Над хваламі Серабранкі» атрымае трэцюю прэмію на рэспубліканскай конкурсе на лепшую сучасную п'есу для дзючы і юнацтва і рыхтуецца да пастаўкі ў Беларускай тэатры юнага глядача.

Друкуюць трэці акт п'есы ў скорачаным выглядзе.

Хата Шыдоўскага. У хаце бацька і маці Жэні. Нехта стуквае ў дзверы.

ШЫДЛОЎСКАЯ. Калі ласка!
ШЫДЛОЎСКАЯ. Насі, божа, нежанатага, жонку дадзім.

Уваходзіць Ціхонь, Зося і Васіль.

ЦІХОНЬ. Добры вечар вам! Ці рады вы нам? Калі рады, прымяіце; а не рады — адраўгаіце. Але адраўгаіць нас ці варта — скажу я без жарту: я ёсць сват прысланы, каб быў стол засланы з вашай добрай волі для існавалі долі.

ЗОСЯ. А са сватам свашча на ваша баганіе, каб па-над абрусам і не пад прымасам, паплага эакуса не нізка, не вузка — печаная, вараная, смажаная, параная і сырая скаркі да нашай чаркі.

Са сватам пакоя выходзіць Жэня, а з-за дзвярэй выйдзюць Сіпенка, Роза і дзючыты.

ЦІХОНЬ і ЗОСЯ (радым). Мы ішлі палымі, дугамі, садзім і прышлілі па тую кветку, што ў нас зойм і ўлетку.

Расчынаюць дзверы ў пакоі насупраць і адтуль паказваюцца галоўны Жыліцкай, Фёды і Ядзя.

ЦІХОНЬ (падышоўшы да стала, разаслаўшы на ім беленку насюк і паставішы на ёй дзве паўліткі: адну з гарэлкай, другую з віном). Дык што нам, вяснянства, скажа на гэта? Будзем піць сёлета ці налета? Сёння ў нашым коле ці, можа, і ніколі?

ШЫДЛОЎСКАЯ. Ну што вам сказаць, ягасноў? Для нас вы жадаеце грошай, зы, вас частваць — маладой, у жыта 6 яе галавой.

ЗОСЯ. А зараз мы, сватка, праверым, якія ў вясніцы намеры.

ЦІХОНЬ. Ставіць на стол дагары дном скарбярны каліс. Жэня падыходзіць і пераварочвае яго на ножку.

ШЫДЛОЎСКАЯ. Тады пакура прасім садзіцца.

ШЫДЛОЎСКАЯ. І не ганарыцца — к сталу прысланіцца.

ЦІХОНЬ. Чакай, сваток, пакачай! Мы лодзі не такія прастаяі, і, каб нам сесні, ты паўніе яшчэ вулгуд ды кішні свае патрэсі. Сам велае добра, што зьяць стареца ўзяць і прыўчыць.

ЗОСЯ. А вам, каб дачушкі аздаць, за ёй трыба лані і надалі.

ШЫДЛОЎСКАЯ. Дык што вы ад мяне хочаце, сватокі, у жыта 6 яе галавой?

ЦІХОНЬ. Лішняга, сват, нічога — пасату сякота-каго.

ЗОСЯ. Карову, свіню, авечку... ЦІХОНЬ. Маладым на размытка.

ЗОСЯ. Дваццаць пудоў хлеба і пяць мышкоў бульбы...

ЦІХОНЬ. Для іх на спажытак.

ШЫДЛОЎСКАЯ. Усаго? Ды гэты ж для мяне раз плонючы!

ЦІХОНЬ. Не спайшайся, сваток. Ты думаеш, мы жартуем, раз у цябе няма пмат яго ў гаспадарцы? Можна на грошы перавесці ўсё гэта.

ЗОСЯ. Так, і выйграем мы тут ці праіграем, але няжы ўжо будзе круглая лімба — тысячу рублёў.

ШЫДЛОЎСКАЯ. Банючкі мае!

ЦІХОНЬ. Ты, значы, забіўся, сваток, што як сьня жыць, бузуюцца, дачку амдаюць — гарач.

ЗОСЯ. Але, вшы грошы — наш тавар. (Паказвае на Васіля).

ШЫДЛОЎСКАЯ. А хіба наш тавар нічога не варта? (Паказвае на Жэню).

СІПЕНКА. Чуеце, дзючыты, як з вас насміхаюцца!

РОЗА. Жэня перавярні чарку дагары дном ды вымайт сватую памоялі!

ВАСІЛЬ. Кідай, сват, камедую гэту, а то сапраўды палумаюць, што мы жабраваць прышлілі, а не жаніцца.

ЦІХОНЬ. Ды вост што, мае мілыя: мы не прасім хлеба, грошай не пытаем — з душой чалавек мы сабе шукаем.

ЗОСЯ. А што было, былём парасло.

«Мацэста ў нас пад бокам»

14 красавіка г. г. у нашай газеце быў змешчаны артыкул «Мацэста ў нас пад бокам», які ўзнімаў пытанне аб выкарыстанні мінеральных вод, вывучэння на тэрыторыі рэспублікі. Міністр аховы здароўя БССР І. Ісараў паведаваў рэдакцыі:

Шчыльна № 2 лекавай і пісьнявой вады на тэрыторыі Мінскай абласной клінічнай бальніцы адрамантавана. У бліжэйшыя дні яна пачне функцыянаваць і можа будзе рабыць забар мінеральнай вады для лекавых устаноў і гандлёвай сеткі. Адказнасць за ўтрыманне шчыльнасці ў спраўным тэхнічным стане ускладзена на Наукова-даследчы інстытут неўралогіі, нейрахірургіі і фізіятэрапіі.

У 1962 годзе намечана пабудавань біювет замест часовага будынка.

Шчыльна № 1 увесць час эксплуатацыі для вані, якія назначаны стацыянарным і амбулаторным хворым. Аднак гэта не вырашае пытання аб забеспячэнні насельніцтва г. Мінска і рэспублікі мінеральнай вадой. Міністэрства аховы здароўя БССР звярнулася з просьбай да Выканкома Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў працоўных аб будаўніцтве закрытага трубнаправода і зноў па разліку мінеральнай вады па-за тэрыторыю бальніцы. Работу гэту павіны выканваць Упраўленне мінскай прамысловасці гарычканюма, а продаж вады насельніцтву — гандлёвая сетка горада.

Што датычыцца пытання аб арганізацыі на аўтазаводзе кабінетаў і рэспублікі мінскай мінеральнай вадой, то ён арганізацыям пры актыўным удзеле міністэрства.

КАЦЯ (вышайшы на сярэднюю хату). Ну, сватокі, вы тут нейкія жарты строілі, а мы з вамі жартаваць не станем, не дадзім вам Жэні без выкупу (бярэ Жэню за руку і садзіць яе за стол). Сюды, дзючыты!

ЦІХОНЬ. І які ж выкуп ад нас патрабуеце?

КАЦЯ. Такі, каб не было нам краўдзіна аддаваць вам сваю сяброўку.

Ціхонь робіць спробу з аднаго боку выцягнуць Жэню з-за стала, затым — з другога, але дзючыты можа трымаюць яе.

КАЦЯ. Не-не, сваток, нічога не выйдзе з гэтай сілай: не вы ад нас не возмімеце.

З'яўляецца Роза з ваякам у руках. Ціхонь робіць спробу адцягнуць стол, але яго і скрануць неважа.

Пад аклапаненне Розы дзючыты запяваюць.

Не тупай, сватка, не тупай!
Па калені зямлю выталчаш,
Пакуль маладую выкупіш;
Не гісься, сватка, не гісься —
Пакадзі выкуп на ісе.

Падстаўляюць Ціхоню талерку.

ЦІХОНЬ. Ну, так і быць ужо, адзю ўсе грошы з кашальком разам (кладзе кашалек на талерку).

СІПЕНКА. Бачыце, дзючыты, не выкуп, а подкуп сват вам дае.

Дзючыты запяваюць.

Купі, сватка, мыла,
Памый сабе мыла,
Каб жонка любіла,
Каб дзеці пазналі.

Ды банюкам назавалі.
ЦІХОНЬ. Мы лістам не сцеліме, але і фукіце не пазіме. (Да Зося.) Выручай талды, свашча, мяне. (Забірае сваю кашалек.)

ЗОСЯ (дастаючы з-за пазікі каробку цукерак, пераварочваюць ружовай стужкай, кладуць яе на талерку). Гэта вам, дзючыты, каб прыгожы яночок сплялі маладой на вяселле.

КАЦЯ. Цяпер іншая справа, і мы можам вярнуць вам вашу інвестыю.

Каця выводзіць Жэню з-за стала і падводзіць яе да Васіля. Дзючыты запяваюць.

Бяршы, сваты, бяршыце,
Ды ўмейце шанавані,
Ды ўмейце маці,
Як вішню ў садзе,
Як шпюку ў мезале.

ШЫДЛОЎСКАЯ (да Васіля). Справядліва прыста, бяршы, сваток, не недарма ж кажуць: бяршы дачку за руку — матку за сэрца.

ВАСІЛЬ. Я спадзяюся, мама, што сэрца ваша будзе спакойнае за сваю дачку. І мне 6 хачелася, паколькі наша свашча сакратара сельсавета змяняе зараз, і запісачка прыч, чым за стол садзіцца, А як ты думаеш, Жэня?

Жэня маўчыць.

ШЫДЛОЎСКАЯ. І дзе яе жаніваць дзелася, у жыта 6 ёй галавой?

Ядзя. Не дзіва, калі я лёс вырашаецца зараз. Фёдыя. Маўчыце — знак згоды, гаворачы.

Жэня. Па-мойму, не варта спыніцца: падрыхтуецца да вяселля, талды і запісачка днём урачыцеся, а сёння толькі заручыны адсвяткуем.

ЗОСЯ. Ды я і па закону не маю права запісаць вас адразу. Сёння вы мне зьяны на запавядзі падаіце, я вышэу аглашэне ў сельсавете, а там праз тыдні два і шлюбу занатуюм.

ШЫДЛОЎСКАЯ. Дык пойдземце ў тую хату, сватокі.

ШЫДЛОЎСКАЯ. І ўсё, без выбору, на першую гарычку прасім. Калі ласка, дарыга мае.

Ціхонь з Васілём, Зося з Жэняй, Шыдоўскай і Шыдоўскага, Сіпенка, Каця з дзючытымі і Роза ідуць у суседні пакой. За імі памыкаецца ісіці тубы ж і Ядзя.

Жыліцкая. Не абаяноўка жанітам лезці туды: там не вяселле жыцця. А вышчэ чарку — трыба і сваю паставіць.

Фёдыя. Не шутка вышці і паставіць не шутка, але каб галава белага назаўтра, дык лепей цяваразю апацьчыць легчы.

Ядзя. Можна ж і не піць, а так пададзены, на лодзель паглядзець.

Фёдыя. А пасядзіць — усё роўна не дастпш, і на рабоце цяжка талды.

Ядзя. Кладзіцеся спабе, а я пачытаю яшчэ (дастае з шыфавой стала кнігу і разгорвае яе).

Жыліцкая. Вядома, хто не робіць нічога, таго і сон не морыць. Але ж трыба мець увагу, што хоць нехта адпачыць хоча.

ФІЛЬМЫ Ў ЛІПЕНІ

...У верасні 1960 года ў мадэльні гарадок Сколе запісаны паміж градамі Карпачых гор, прыхаў калектыў кінастудыі імя М. Горькага. Спрыва ў тым, што непадалёку ад гэтага гарадка праходзіла траса будаўніцтва электраперадачы. Смелыя хлопцы-верхалазы, якія

Ядзя. Я ж тут буду, а вы ў тую хату ізіме. Жыліцкая. Там холадна мне ўжо, старой, пад коўдрай з кажухом нават, і мяне, як ката, на печ цяпер цягне. А пры святле я і ачыць не зяду і на хвіліну.

Жыліцкая лезе на печ і садзіцца на ёй. Ядзя запявае настольную ляўну, і цень ад абшэра накіроўвае на печ. Верхняе святло яна выключвае.

Жыліцкая. Усё роўна я не засну, каб немавела што, раз хоць які блыск будзе.

Ядзя. А вы хусткай вочы прыкрыіце.

Жыліцкая. Во, вясцанка, як яна свякруху ішадзе: хоца, каб залушылася. Які тут дух і так у мяне, а я яшчэ галаву фукчуваць буду.

Ядзя джюмае рэспрадуктар.

Жыліцкая. Нашто ж гэта ток пачы дараўна? Лічылік жа ўсё круцішч!

Фёдыя (заглянушы ў яе кнігу). А праўда, чаго ты засела за гэтыя вершы? Што гэта дасць табе, матэматыку, не разуумею? Спяць калася 6 лепей.

Жыліцкая. Во жаніўшы, сьмяюк, дык ажаніўсі! Нават боку пагрэць няма калга катка.

Ядзя. Не, рупар на печы маішчы: яго не залучыць маладзень прэдуктарам.

Жыліцкая. Во, як яна бсціць мяне, а сьмяюк і аухам не вядзе нават. Каб на якога другога наваралася, то хутка навучыць бы, як шанавалі матку.

Ядзя. А ён не ведае, як зрабіць гэта, бо ён не чалавек, а работ жалезны, і ў яго электронны мозг не пастуіць аладавены сігнал з пачы.

Фёдыя. Што? Што ты сказала? (Падыходзіць, сцісншы кулак, да Ядзі.)

З'яўляецца Шыдоўскага.

ШЫДЛОЎСКАЯ. Я вазьму посуд у пабе, Ярэна. Свайго не хапае для ўсіх у нас.

Жыліцкая. Бяр, сама ж везаше, дзе ставіць.

Шыдоўскага падыходзіць да шафкі і бярэ талерку.

ШЫДЛОЎСКАЯ (выглянушы з-за дзвярэй). Антаніна!

ШЫДЛОЎСКАЯ. Га!

ШЫДЛОЎСКАЯ. Каб ты душой гакнула! Што ты там робіш? Тут цябе трыба якраз, у жыта 6 ты і галавой!

ШЫДЛОЎСКАЯ. Чаго ты галекіш, гарлапан ты? Я ж не раздалася на дзве палавіны (ідзе з посудам у свой пакой).

Ядзя. А ў ішбе і нервы нейкія ёсць, хоць падохля, як у вядолай воблі.

Фёдыя. Ты зарываешся, Ядзя, але я сцярылю лепей.

Жыліцкая. Цярпі, казак, — атаманам будзеш.

Фёдыя. Слухай, Ядзя, жышч — штука такая: нельга жыць, як набыжыць, жыць, як сплануеш. Хто лбае, той і мае.

Ядзя. Зраўмеала: вочы — яма, рукі — граблі — не зьяны, не маргай, пад сьме забрабай.

